

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Evropeae Historiae Societatis Iesv Pars ...

Anglia

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1671

Capvt IX. Personius operarios in diuersa partitur. Elizabethæ aduersus Iesuitas, & Seminaria formidabile edictum. Personius & Campianus seorsum singuli, rationem sui contestato denuntiatam ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-10773

Personius operarios in diuersa partitur. Elizabetha aduersus Iesuitas, & Seminaria formidabile edictum. Personius & Campianus seorsum singuli, rationem sui contestato denuntiata interponunt.

CAPVT IX.

ACCELERAVIT vitatum diserimen, discessum Campiani, & Sacerdotum qui illud euaserant. Magnis animis omnes Personio, se ac suos labores, vitamque adeo detulerunt velut forent ipsi aliquo iure obnoxij, vt quamuis in partem mitterentur, vbi Ecclesiæ vtiliorem daturi operam viderentur. Vidit Personius partes Angliæ tres, subsidiorum inopia miserabilius laborare; Vvalliam ingentem Prouinciam Hibernis quâ recedit à mari obuersam, montosam, asperam, incultam, haud multo ad fidem quàm ad hæreses proniorem, nec Protestantibus credulam nisi sola veri ignorance. Alteram longè ab hac diuersam. Cantabrigiam; hæreticis confertam, & Academiæ suæ ambiciosam discipulam; Oxoniensis quondam æmulæ, nunc multitudine errorum, propagatione, & pertinacia victricis. Tertiã ad Septentrionem contiguam Scotiæ. Trifariam igitur sanctorum Sacerdotum operas diuisit Personius, misitque illos non in fortuitum, sed parato cuique sua industria, ex largitate amicorum, & recto, & mensa. Ac tulere quidem ex suis laboribus fructus egregios, sed ex illa, quod mirum, Academia Cantabrigiensi tam sterili, adolescentes septem ingenij optimi, Remos, & Romam transmittendos, vt ex hæreticis impugnatores hæreseon fingerentur. Nouo sub hæc, & sæuo perstrictus periculo Personius maturauit Londino Campianum secum educere. Iulij enim quinto, & decimo Edictum terribile promulgarat Regina, quo amarè conquirebatur de numero iuuenum, qui regnum egressi recipiebant sese in Seminaria, à Romano aiebat, Episcopo, vel fundata vel aucta; imbuebantur illic non falsis modo, sed perniciosis patriæ doctrinis; rebellionis, & seditionum, fiebant artifices vel Ministri; iubeat ergo quicumque filios, pupillos, propinquos extra regnum haberet, profiteretur apud Episcopum eorum nomina intra decimum diem; post menses quatuor sisteret reduces eidem Episcopo; remanentes ne obolo quidem aut iuuaret ad victum, aut iuuandos curaret; vetitis etiam argentariis, & mercatoribus ad hoc operam commodare. Pœna regiæ indignationis, & sacræritatis

seueritatis in eiusmodi reos exerendæ. Post quæ inuecta in societatem; rescisse aiebat, esse nonnullos è suis profugis qui dici amarent Iesuitæ vt sanctitudine illius nominis fraudes obtegerent quibus circumuenire simplices, pro arte habebant, iamque ex iis nonnullos mandato Papæ, eiusque legatorum regressos in Angliam ad integritatem doctrinæ in optimis & amantissimis Reginæ populis corrumpendam; eosque majestati detractione imperij subtrahendos; agendos in rebellionem, factiones, tumultus, pacatissimi denique tamdiu Regni, sub gubernaculis Reginæ sapientissimis, euersionem. Proin vt damnis iretur obuiam quæ possunt ex tam nefario, & periculoso ministerio expectari, omnibus iniungi vt quisquis exciperet Iesuitas, Seminaristas, Sacerdotes missam celebrantes, vel cuiuscumque alterius generis erroneos, ac propterea suspectos eiusdem farinae, traderet carceri mancipandos; aut deferret eorum nomina quocumque modo de iis rescisset, vt causa iuridicè cognita condignè punirentur. Qui secus facerent habitum iri consortes criminum, fautores rebellium, & seditiosorum, imo seditiosos, & rebelles, pœnisque statutis obnoxios

Hæc iussa Edicti feralis cui nihilo obsequentius ab animosis Catholicis obtemperatum est, quàm si verax fuisset in notandis personis, & explicandis Patrum consiliis, quos tam procul à vero aberat, vt à Pontifice in mandatis haberent, auertere subditos ab obsequio Reginæ, vt è contrario obtinuissent ab eo facultatem restituendi illi omnes quos Pij V. Bulla teruerat, & ab eius obedientia anathematis metus auerterat; quam Pontificis mentem & Roma secum attulerant, & Catholicis denuntiauerant, significata illis religione Obedientiæ Principibus sæculi necessariò præstandæ. Quod Protestantibus etiam tam clarè constitit, vt in suos annales verba Patrum referrent quibus id à Pontifice exorassent, tum quibus fuisset à Pontifice concessum, tam simplicia, & plana, vt prodigio fuerit capitalium cognitores in causa Campiani, tam diu violenter, & præter omnem intelligendi modum, in contrarios torsisse sensus, quoad illum facerent reum maiestatis, de quo nos anno octogesimo primo. Iam quanti maculati, & pœnas præstantes Catholicis fecerint, quibus exterruebantur à Patribus celandis, & ipsa quoque in vicinia tolerandis; audiemus post paulum Personium à Mercuriano, quinque saltem Societatis Patres flagitantem, quorum totidem si posset partes, explere optasset, adeò à multis inuitabatur viris primariis. Campianus verò suum sigillatim variis domibus ad quas vocabatur condicebat diem; vterque tam continuatam egregiis illis Catholicis sudabat operam, vt sæpe etiam de nocte horas ad somnum vix duas haberet vacuas. At Seminario Remensi, & Romano incommodauit quidem magnoperè Reginæ Edictum, subductis omnino subsidiis annuis, quibus alebantur Conuictores; haud tamen euicit vt reuerterentur in patriam, maluere pro Christo & fidei causa viuere mendicatio, quam suam repetere Angliam, & hæreticis Episcopis, quibus representandi erant animæ salutem obicere. Binas habeo Alani literas testis oculati de iuuenibus Seminarij Remensis, qui cum ad illum ex Anglia,

iam centum triginta confugissent, & crimen esset inde illis quicquam ad victum suggerere; triginta ex ipsis honestissima ortos familia vno ferè in mensem nummo victitasse, adiunctis exilibus mensæ communis analectis; & has egestatis angustias felices putasse præ suo in Angliam reditu, & patrimonij commodis, sed inter discrimina fidei, & difficiles ac raros Sacramentorum, & piorum vsus. Abscessere Londino sub finem Iulij Personius & Campianus, primis se intendentibus tenebris, pernoctaturi Hofgdenij, & mane profecturi, Campianus in Prouincias Oxfordiensem, & confines; occasum versus Personius vsque Derbym. Sed non fuit illis quæta, & sine fructu nox. Monentur à nobili amico, prudenterque pro illis sollicito, opinionis maximè damnosæ cui suam, & Societatis, & rei Catholicæ obicerent famam, si affectas sibi publicè criminationes silentio glutirent. Emissarios Papæ publicè appellatos, & vulgo creditos; insimulatos seditionis in regno ciendæ, concitandarum factionum, & auertendi ab Reginæ obedientia populi, hæc nisi valide, confidenterque refutarent, ea libertate, quam innocentia, & causa Dei suppeditat, futura magno religioni detrimento: fortassis enim vt nimis procliuue, paulò post deprehensos, captos, carcere sepultos vnde vnquam nec vocem, nec halitum mitterent, quis aut censeret aut scriberet fuisse ab Edicti criminationibus immunes, quas ipsi nullo modo vel conatu purgassent. Restat ergo, aiebat hoc vnum, vt qui præsens, & coram tueri causam prohibetur id tabulis faciat; & cuius audiri viuæ vox non potest, scripta audiatur. Probarunt Patres amicissimi hominis sapiens monitum, & illic sine mora, sui quisque seorsum aggressus verissimam, & explicitissimam, edere rationem, eam summis Londini magistratibus inscripsit; composuit autem vernacula vt si prodiret in publicum, à promiscuo populo caperetur; & duo illius exempla suo signauit Chirographo; alterum apud se seruaturus, vt captis & in vincula coniectis, anticipata confessione veri patrocinaretur; Catholico nobili alterum commisit vt ad primum eius prehensi nuntium ad consiliarios Reginæ proferendum curaret. Campianus tamen suum apud Thomam Pondo, illum Christi athletam sanctum deposuit. Iucundum foret vtriusque in iis perlegere, & admirari diuersum genium, Campiani audax, animosum, non minus modestum quam liberum; Personij maturè cordatum, quæ dotes optimè par illud hominum incomparabile necessebant, verum ad eorum quæ sequuntur perspicuitatem, necesse saltem est Exordium referre, quo incipiebat Personius, & paucas de Campiani apologetico lineas, quæ Theologos Protestantes ad arma conscuere. Sic ergo Personius orsus est.

[Professio fidei à Roberto Personio, Magistratibus Londinensibus edita. Ex quo die primum à meis præsidibus, destinatus sum in Angliam, ad ea quæ post ingenuè, ac sincere exponam, euentus omnes animo præcepi quibus fiebam obnoxius, vincula imprimis, & carcerem, fortassis etiam extrema, omnia quæ variis per orbem locis socij mei vel per-

Quin

Quin & prius quam iter arriperem accepi, verè an falsò, de facto constabit, captos, semel à vobis siue ab inferiore magistratu Catholicos nunquam prorsus audiri pro causa fidei, & religionis, sed interrogatis statutis, legibus heri natis & hodie latis extra rem lacessi, versari, & opprimi, vt vulgò putentur maiestatis, causa & legum violatarum plecti non Religionis odio (quam tamen tantoperè vociferantur Protestantes, nulla vi arctandam, sed conscientiae libertati omninò permittendam) post quæ conduntur æterno carcere, lento illic marcote absumendi, aut si quem malunt occidi quam mori, factus noui alicuius statuti reus carnifici addicitur. In quo est illorum iniquior, & peior conditio qui sunt inter Catholicos scientiae nomine celebres; petant licet, & rogent, & infimis precibus vt audiantur supplicent, pro rato habetur iis audientiam negare; imo si qua forte defensione præuertissent, fidem suam, & innocentiam tueri; defensionem illam suppressere, aut detortis à vero interpretamentis. Coniurationes, maiestatem læsam, & rebelliones ei affingere, quibus fiant populo exosi, & execrabiles. Ego quantumuis alienus ab his scelerum portentis; at iure metuens, iisdem mecum artibus actum iri (damno forte alieno maiori quàm meo) denuntiandum vobis maturè censui, dum loqui liberè, & palam licet, quod essem vobis si liceret denuntiaturus, &c. Tum paulò inferius, fateor, inquit, Catholicum esse me, imo Sacerdotem, quamuis nomini tanto malè respondeam; religiosum præterea de Societate Iesv minimique in ea pretij, quæ beneficia inmerenti collata, non sine rubore, ad Dei gloriam recolo. Et Iesuitæ quidem appellationem tamen si videam, his locis, iudicibus, occasionibus, esse odij titulum, non fauoris; periculi, non securitatis; sed ego nullius metu tribunalis, aut negaturus sum quod verum est, aut dissimulando fuscaturus; tot me bonis ditauit, cumulauitque beatissima hæc Iesv Societas, vt si professioni eius sanguine meo subscripsero, non sim ei dignas acturus gratias à quo in illam adscitus sum; post sanctissima enim Sacramenta, præcipuum mihi in ea repositum salutis meæ præsidium duco, in qua pietatis exempla reperi longè plura quàm verba, virtutis amatores plures, quàm buccinatores. Hæc ille, tum fidei suæ, Catholicæ in omnibus, & Romanæ disertam edit rationem; inde aduentus sui causam narrat, suopre haudquaquam arbitrio suscepti, sed præsulum nutu, quo æquè in Indias, sicut in Angliam paratus erat transmittere; missum verò in Angliam non ad politici cuiusquam negotij vel mundam partem vllam, etiam leuiter attingendam, nedum ad scindendum in contraria studia populum; sed ad ministeria Sacerdotum multo sudore, & si vsus feret ipso sanguine obeunda in propugnationem fidei, & suorum Anglorum salutem.

De auertendis autem à Reginæ imperio, & obedientia subiectis longè se aliter habere quàm accusaremur in edicto. Solennis apud nos doctrina est obtemperandum esse Principibus, religione haud paulo sanctiori, quàm aut Protestantes, aut Puritani velint, non solo videlicet pœnæ metu vel offensionis alienæ, sed rectæ conscientiae stricto iure, quod nullæ possunt

recessuum latebræ, nulla securitas ab offensionis metu, pœnæque laxare. Contraria omnia decernunt Protestantes, lege nulla conscientiam teneri, nisi offensionis futura sit aliis, illius violatio; vetent igitur Principes quantum volent esum carniū statutis diebus, edent eas clam pro sua libertate nullo scrupulo Protestantes. Petit demum quod cum Campiano conuenierat petere, & has vtriusque publicas litteras petitione illa concludere. Sed quia vt Campiano concepta fuerat, in manus consilij Regij peruenit, & multis latè vulgata apographis, Puritanos iuxta & Protestantes communi furore, & rabie incendit, iuuat illam ex eo exscribere, potius quàm referendo vim eius deterere; tria summatim continet capita, primariis illis Regni Senatoribus proposita, quæ vt dignentur suo nutu probare ob redituram ex iis ad Deum gloriam; ait se illa eorum clementiæ hoc fidentiùs credere, quod quam æquo & iure niti videantur, tam procul absint à turbarum metu, & omni tranquillatis publicæ immutatione. Primum igitur supplex rogat, ipsimet (optima Regni pars, & in quos præcipua boni communis recumbit cura) ne grauentur audire de Religione modestè coram differentem. Alterum (eo enixiùs quo potissima inde pendet utilitas) vt coacto Doctorum Senatu, & sacrosanctæ Theologiæ magistrorum, quotquot vtraque in Academia Osfordiensi, & Cantabrigiensi insignes clarent scientiæ gloriæ, dignentur se quoque audire in idem de Religione argumentum. Se quidem deo propitio teneri certa spe, fore vt illis fidem Catholicam propugnet, & prober, & auctoritate sacrorum codicum ineluctabili, conciliorum & Patrum, quin & historiæ, & ductis à Philosophia morum, & naturæ principiis adstruat, nullo eis relicto dubitandi loco. Tertium, audiri pariter à sapientibus, & iurisperitis, legumque consultis etiamnum in Regno vigentium, iis se quoque idem ex concepto illarum textu, verbis, & rationibus asserturum. Nolim tamen, absit, has meas supplicis, petitiones, & preces accipi pro arroganti prouocatione, à qua planè sum longè alienissimus, nempe mundo pridem mortuus, & promptus cuiusque vestigia lambere; sed ardore quo feror amplificandæ gloriæ Regis mei ac Domini Christi Iesu, cuius præsidio confisus, causæ bonitate ac rationibus, haudquaquam dubitem cum Protestantibus, aut simul omnibus, aut singularibus iisque lectissimis decernere, & quidem tantò alacrius, quanto actiores, & instructiores in campum descenderint. Triumphent licet inter grammaticos pueros, & rudis popelli oculos iniecto puluere perstringant. Ita Campianus. Ac si ait, Regina hos cæcus maiestatis suæ præsentia non dedignaretur honestare (quod illam demississime orabat) ea se ordinis perspicuitate, ac luce rationum, euolutorum controuersa omnia in apertum, vt consideret etiam Reginam pro suo erga veritatem, & subiectos populos affectu, malis Regno infestantibus facturam remedium, & habituram clementius Catholicos, tam pridem miserabiliter oppressos. Cæterum si repulsam feret à consiliariis Regiis hæc mea petitio, nec dignus habear audiri disputans, aut dicens de Religione, sciant tamen haudquaquam abstitutos nos cæpto, vel eorum querendi

quærendi salutem, vel omnes ad vnum eorum manibus percundi. Ad Societatem nostram quod attinet, certos esse vos volo quicumque sumus in eam adscripti, toto iam orbe, tantoque numero diffusam, subitutos in Regnum subsequenter tam multos tantisque conatibus ut simus tandem victores futuri vestrarum machinationum. Sandè inter nos iurauimus cruces excipere ac ferre fortiter quasque nobis imposueritis, nec unquam propterea salutem vestram desperare, dum vel vnus ex nobis suspenderit, qui raptetur ad furcas Tibornas, vel membratim secetur, vel absumatur crudeli carcere. Sic nobis ratum fixumque est auspicamurque nunc cum bono Deo, nullis in oppositum malis, & vexationibus cessuri. His quondam initiis plantatam Ecclesiam, iisdem nec aliis restitui opus est vbi aut reuulsa aut vitata sit.

Generositas Catholicorum in excipiendis grandi suo periculo Patribus. Patrum in agendo circumspecta & solers cautio. Incrudescebat maiorem in modum Catholicorum vexatio. Horum virtus in ea toleranda. Diuersus Campiani à Personio genius. Suo uterque in magnum utitur animorum questum.

C A P V T X.

DEPOSITO, ut indicatum est, apud Pondum Campianus, Personius apud alium quendam Denuntiationis suæ apographo, sub primam auroram profecti sunt in excolendas sibi Prouincias; in iis quàm pulchrè erga se fidemque affectos Catholicos nacti sint; quàm strenuam Deo, Protestantibus reducendis, & stabiliendis Catholicis posuerint operam; quot exploratorum indagine luserint; quibus erepti periculis, Personius quidem perpetuo; Campianus per annum quem sibi à Deo poposcerat Angliæ insumendum, sigillatim nunc, scribendum, & breuiter.

Promulgatio edicti, quod reos maiestatis Iesuitarum hospites decernebat; hoc egit imprimis, ut nemo nesciret, latere in Regno Iesuitas, deinde ut Catholicorum extimularetur pietas ad eos perquirendos, adhibendosque ad animi opem; vacillantes lapsi, fraude ac dubiis decepti, quibus extricare se nequibant magno numero sunt sanati. Nos inquit Personius,